

Dode hoek

Doelgroep

3e graad

Lesdoelen

De leerlingen

- kunnen als fietser altijd achter een stilstaand groot voertuig blijven.
- kunnen de redenen verwoorden van de verdeelde aandacht van een chauffeur en hiermee rekening houden in het verkeer.
- kunnen de gevaren en attitudes i.v.m. de dode hoek doortrekken naar situaties met andere voertuigen.

Materiaal

- werkblad voor elke leerling (bijlage 1)
- poster dode hoek (bijlage 2)
- Beamer/scherm om filmpjes te tonen

Les

Beginsituatie

Dodehoekongevallen blijven jaarlijks voor tientallen (zwaar) gewonden zorgen. Wanneer het om een aanrijding tussen een fietser en een vrachtwagen gaat, is de balans vaak nog zwaarder. Jonge weggebruikers moeten ook in het basisonderwijs gesensibiliseerd worden voor het probleem. Vertel de leerlingen niet op voorhand waar de les over zal gaan.

Filmpje 1:
<https://youtu.be/csLouaMj-y0>

Filmpje 2:
<https://youtu.be/I0Kvg0AbgT4>

Instapfase: filmpje

Toon filmpje 1 waarin 2 kinderen naar een filmpje over een gevaarlijke dodehoeksituatie kijken, zonder te vermelden dat het over een dodehoeksituatie gaat.

Nadat de leerlingen het filmpje gezien hebben, stel je hen volgende vragen:

- Weet iemand wat de kinderen te zien krijgen?
- Hoe reageren de kinderen op de beelden?
- Heb je zelf al eens een gevaarlijke verkeerssituatie gezien?

Toon nu filmpje 2.

- Hoe zou het komen dat de bestuurder de fietser niet kon zien?
→ Hij stond in de dode hoek of de bestuurder was afgeleid en keek niet in zijn spiegels.

Schrijf de volgende redenen op het bord:

Dode hoek

Afleiding

Verwerking

Deel de werkbladen uit en laat de leerlingen in stilte het 1e krantenartikel lezen. Daarna mogen ze schematisch tekenen wat er precies gebeurd is. Met een rode pijl duiden ze weg die de auto aflegde aan, met een kruisje de plaats waar de fietser zich bevond op het moment dat de auto afsloeg.

Laat de leerlingen nu ook het 2e artikel lezen. Nadat ze het artikel gelezen hebben, mogen ze zelf het ongeval proberen te tekenen op het kaartje

Bespreek nadien klassikaal de 2 artikels en de tekeningen op de kaartjes. Het is belangrijk dat de leerlingen begrijpen dat een dodehoekongeval niet alleen kan gebeuren bij een vrachtwagen die rechts wil afslaan aan een kruispunt, maar dat dit ook kan gebeuren op een rotonde of zelfs bij een vrachtwagen die achteruit rijdt bij het manoeuvreren.

Benadruk bij het 2e artikel dat niet alleen grote vrachtwagens een dode hoek hebben, maar ook bestelwagens en andere grote voertuigen.

Toon dit filmpje aan de leerlingen: <https://youtu.be/-KCv3gULb0k> om nog eens duidelijk te maken wat juist een dodehoekongeval is.

Laat ruimte om de leerlingen te laten vertellen over hun ervaringen en gevoelens hierover.

Nu de leerlingen weten hoe een dodehoekongeval kan gebeuren, ga je verder stilstaan bij de woorden die je op het bord geschreven hebt: 'dode hoek' en 'afleiding'.

Vraag de leerlingen om te verwoorden wat de dode hoek juist is en waar die zich bevindt. Schrijf dit in het rood onder het woord.

Leg nog eens uit aan de leerlingen dat een bestuurder je soms eigenlijk wel zou moeten kunnen zien in zijn spiegels, maar dat hij afgeleid is waardoor

hij je toch niet gezien heeft. Laat de leerlingen nu verwoorden waardoor een bestuurder afgeleid kan zijn en schrijf dit in het rood onder afleiding.

Schrijf onder de lijst van 'dode hoek' de vragen 'Hoe zorgen we ervoor dat de bestuurder ons wel kan zien?' en 'Hoe blijven we uit de buurt van de dode hoek?'.

Onder de lijst van 'afleiding' schrijf je de vraag 'Hoe kan je weten dat de bestuurder je gezien heeft en dus niet afgeleid is?'

Dode hoek

Plaats waar de bestuurder je niet kan zien
 Rechts naast de (vracht)wagen
 Groot voertuig dat wil afslaan
 Groot voertuig dat achteruit rijdt

Hoe zorgen we ervoor dat de bestuurder ons wel kan zien?
 Hoe blijven we uit de dode hoek?

Afleiding

Gps
 Telefoon
 Vermoeidheid
 Ander verkeer
 ...

Hoe kan je weten dat de bestuurder je gezien heeft en dus niet afgeleid is?

Verdeel de leerlingen in groepjes van 4 en laat ze antwoorden bedenken op de vragen. De antwoorden op deze vragen zijn oplossingen voor deze twee problemen.

Bespreek nadien klassikaal de 'oplossingen' die de leerlingen gevonden hebben en schrijf ze in het

groen op het bord. (Bij de oplossingen die ze aangeven omtrent afleiding is het belangrijk om ook nog stil te staan bij hun eigen gedrag. Als ze beseffen dat het kan gebeuren dat iemand afgeleid is, moeten ze zelf heel aandachtig blijven en anticiperen.)

Dode hoek

Plaats waar de bestuurder je niet kan zien
 Rechts naast de (vracht)wagen
 Groot voertuig dat wil afslaan
 Groot voertuig dat achteruit rijdt

Hoe zorgen we ervoor dat de bestuurder ons wel kan zien?
 Hoe blijven we uit de dode hoek?

Goed zichtbare kledij dragen (fluohesje)
 Rechts achter het voertuig blijven met de fiets
 Niet recht voor of achter een voertuig gaan staan
 ...

Afleiding

Gps
 Telefoon
 Vermoeidheid
 Ander verkeer
 ...

Hoe kan je weten dat de bestuurder je gezien heeft en dus niet afgeleid is?

Oogcontact maken
 Ver van het voertuig blijven als je geen oogcontact kan maken
 Zwaaien naar de bestuurder
 ...

Laat de leerlingen dit schema aanvullen op hun werkblad.

Overloop de regels nog eens kort via de poster:

1. Blijf achter de vrachtwagen.

Een vrachtwagenbestuurder kan jou niet altijd zien. Houd daarom altijd minstens drie meter afstand, zo ben je het veiligst. Dat geldt zowel voor als je op het fietspad rijdt als op de baan.

2. Zorg dat je gezien wordt.

Maak jezelf goed zichtbaar met bijvoorbeeld:

- Knipperlichtje (wit vooraan, rood achteraan)
- Fluohesje
- Fietsvlaggetje
- Reflecterende rugzakhoes
- Slapwrap
- Leg de nadruk nog even op het verschil tussen fluorescerend (overdag) en reflecterend (in het donker).

3. Als er toch een vrachtwagen naast jou komt gereden, probeer je oogcontact te maken.

Je kan zijn aandacht trekken en het oogcontact bevestigen door bijvoorbeeld te zwaaien. Als hij je gezien heeft, zal hij beter op je letten. Kan je geen oogcontact maken met de bestuurder dan is de kans groot dat hij je niet gezien heeft en jij je in een gevaarlijke situatie bevindt. Maak je dan zo snel mogelijk uit de voeten door bijvoorbeeld van je fiets te stappen en op het voetpad aan de huizenkant te gaan staan.

TIP

Hang nadien de poster op in de klas, zodat de leerlingen er regelmatig naar kunnen kijken.

Afsluitfase

Als afsluit van de les sta je nog even stil bij het probleem 'afleiding'. Vraag de leerlingen wie er ook snel afgeleid is en dus de bestuurder wel kan begrijpen dat hij je soms niet gezien heeft. Vraag verder door over waardoor ze dan juist afgeleid worden. Vraag nadien ook of ze het soms vervelend vinden om afgeleid te worden. En zo ja, in welke situaties ze dit vervelend vinden.

Speel nog een spelletje met de leerlingen om te zien we er snel afgeleid is en wie goed geconcentreerd kan blijven. Je gaat tijdens dit spel af en toe een commando geven terwijl de leerlingen door de klas stappen.

Schrijf deze commando's op het bord:

- Spring! = 180 graden draaien
- Stop! = in de handen klappen
- Klap! = sprongetje maken
- Woef! = miauwen en een buiging maken

Nadat je een vijftal commando's gegeven hebt, zet je ook nog een muziekje op. Vijf commando's later open en sluit je de deur een aantal keer. Een aantal commando's later begin je mee te zingen met de muziek, ... (probeer de leerlingen zoveel mogelijk af te leiden).

Na het spel vraag je aan de leerlingen wat ze van hun eigen concentratievermogen vonden. Ging het goed om de commando's op te volgen of waren ze toch afgeleid. Vraag de leerlingen nog welke afleidingen ze soms ervaren in het verkeer. (Muziek luisteren tijdens het fietsen, praten met vrienden, gsm gebruiken ...)

Bronnen

<https://www.robtv.be/nieuws/dodelijk-ongeval-aan-rotonde-rotselaar-vrachtwagen-merkt-fietser-te-laait-op-88860>

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/11/21/fietser-be-landt-onder-vrachtwagen-aan-oprit-van-e313-in-paal/>

<https://www.hln.be/in-de-buurt/aalst/jongen-11-op-weg-naar-school-doodgereden-door-vrachtwagen-aan-fabriek-in-centrum-aalst~a0742200/>